

Aantal moeilijk vervulbare vacatures fors gedaald

Jeremy Weidum

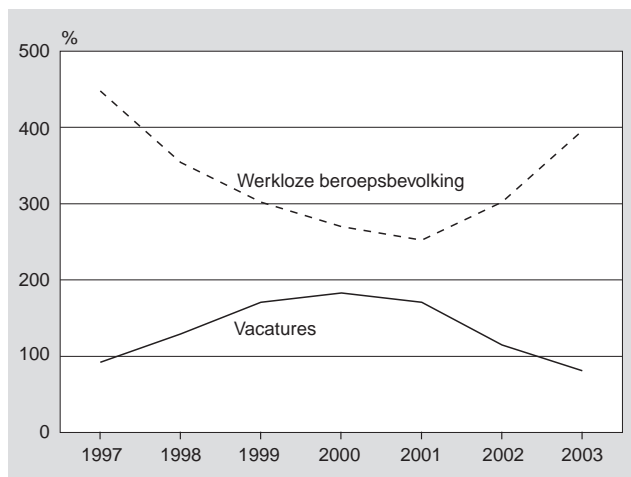
Het aantal moeilijk vervulbare vacatures is tussen 2000 en 2003 sterker afgenomen dan het totaal aantal vacatures. De daling was vooral te zien in de handel en zakelijke dienstverlening. Ook het aantal vacatures voor schoolverlaters is sterker gedaald dan het totaal aantal vacatures. In Noord-Holland was de daling van het aantal openstaande vacatures het grootst.

1. Aantal vacatures meer dan gehalveerd

De matige economische ontwikkeling van de laatste jaren heeft zijn weerslag gehad op de arbeidsmarkt¹⁾. Zo is in de periode 2000–2003 het aantal openstaande vacatures aan het einde van het derde kwartaal meer dan gehalveerd. Eind september 2000 stonden 183 duizend vacatures open, drie jaar later nog maar 81 duizend. Hiermee is het aantal vacatures uitgekomen op het laagste niveau in de periode 1997–2003.

De daling van het aantal vacatures is in lijn met de ontwikkeling van het aantal banen en de werkloosheid. De daling van het aantal vacatures ging gepaard met een oplopende werkloosheid. Tussen 2001 en 2003 is de werkloze beroepsbevolking met 150 duizend toegenomen. Ook de ontwikkeling van het aantal banen wijst op een verslechterende arbeidsmarkt. Zo nam begin 2000 de groei van het aantal banen af en sloeg halverwege 2003 zelfs om in een banenverlies.

1. Ontwikkeling van het aantal vacatures¹⁾ en de werkloze beroepsbevolking²⁾

¹⁾ Aantal vacatures op 30 september.

²⁾ Werkloze beroepsbevolking in jaargemiddelden.

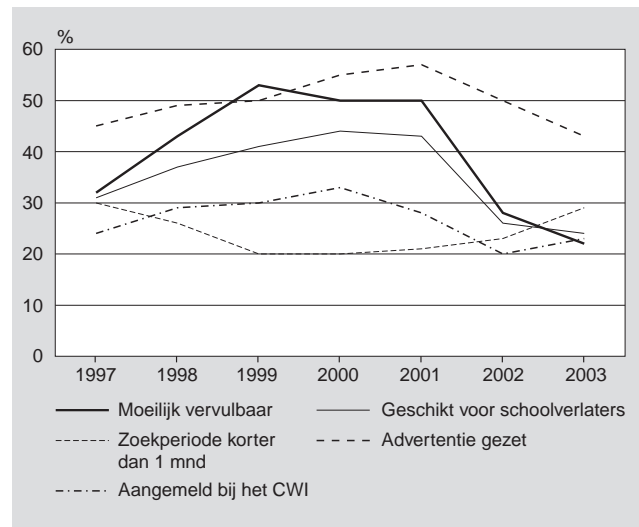
Bron: CBS, Structuurenquête vacatures en Enquête beroepsbevolking.

2. Aandeel moeilijk vervulbare vacatures sterk gedaald

Een deel van de vacatures wordt door werkgevers als moeilijk vervulbaar beschouwd. Het aandeel moeilijk vervulbare vacatures is in de periode 2000–2003 fors afgenomen. In 2000 was nog de helft van het aantal openstaande vacatures moeilijk vervulbaar, drie jaar later nog maar één op de vijf. In absolute aantallen hield dit een daling in van 91 naar 18 duizend moeilijk vervulbare vacatures.

Tussen eind september 2001 en eind september 2002 was de afname van het aantal moeilijk vervulbare vacatures het grootst. In dat jaar is het aantal moeilijk vervulbare vacatures geslonken van 85 duizend tot 32 duizend, een daling van meer dan 60 procent. Ook tussen 2002 en 2003 was relatief gezien sprake van een forse daling. Het aantal moeilijk vervulbare vacatures is toen bijna gehalveerd.

2. Aandelen soorten vacatures t.o.v. het totaal aantal vacatures¹⁾

¹⁾ Peildatum 30 september.

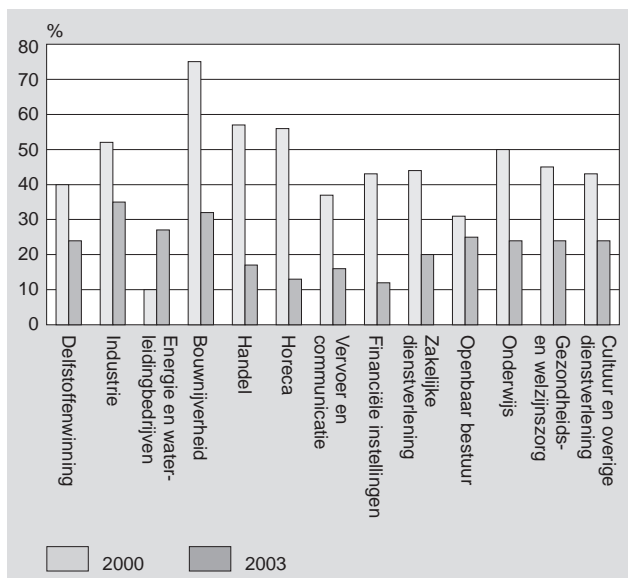
Bron: CBS, Structuurenquête vacatures.

3. Grootste daling in handel en zakelijke dienstverlening

De daling van het aantal moeilijk vervulbare vacatures was het grootst in de handel en de zakelijke dienstverlening. In beide bedrijfstakken waren er in 2003 ongeveer 15 duizend moeilijk vervulbare vacatures minder dan in 2000. Hierdoor telde de handel eind september 2003 ruim 2 duizend van deze vacatures. Voor de handel betekende dit

dat het aandeel moeilijk vervulbare vacatures ten opzichte van het totaal aantal vacatures was afgenomen van 57 procent tot 17 procent. In de zakelijke dienstverlening verschoof het aandeel moeilijk vervulbare vacatures van 44 naar 20 procent. In 2003 telde deze bedrijfstak 3 duizend van dergelijke vacatures.

3. Aandeel moeilijk vervulbare vacatures naar bedrijfstak

Bron: CBS, Structuurenquête vacatures.

In vrijwel alle bedrijfstakken is het aandeel moeilijk vervulbare vacatures tussen 2000 en 2003 omlaag gegaan. In 2003 was het laagste aandeel van de moeilijk vervulbare vacatures te vinden in de horeca en de financiële instellingen. De horeca kwam uit op een aandeel van 13 procent, de financiële instellingen op 12 procent.

4. Veel minder vacatures voor schoolverlaters

Ook het aantal vacatures dat volgens werkgevers geschikt is voor schoolverlaters, is in de periode 2000–2003 relatief sterker afgenomen dan het totaal aantal vacatures. Eind september 2000 waren er 81 duizend vacatures geschikt voor schoolverlaters. Dit aantal komt overeen met iets minder dan de helft van het totaal aantal vacatures. Eind september 2003 waren er nog maar 19 duizend vacatures, ofwel een op de vier, voor schoolverlaters geschikt.

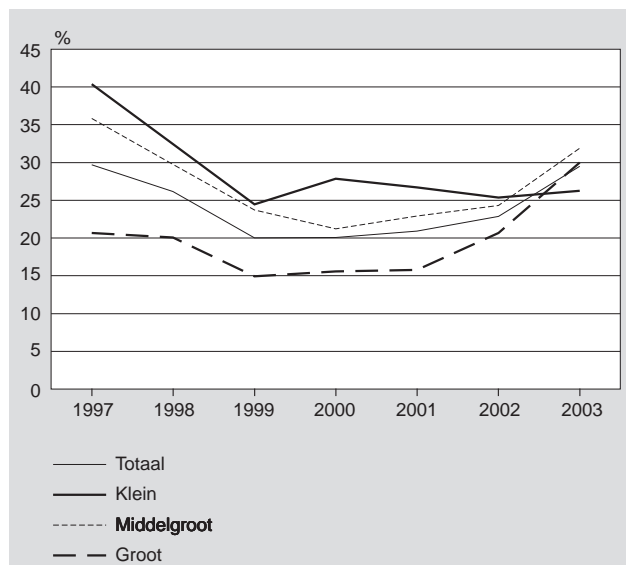
5. Kortere zoektijd voor vacatures

Terwijl de aandelen moeilijk vervulbare vacatures en vacatures voor schoolverlaters zijn gedaald, is het aandeel vacatures met een korte zoekperiode toegenomen. Eind september 2000 werd voor twee op de tien vacatures minder dan een maand gezocht, eind september 2003 was dit aandeel gestegen tot drie op de tien.

De stijging van het aandeel vacatures met een zoekperiode van minder dan een maand kan geheel toegeschreven worden aan de ontwikkeling bij de middelgrote en grote bedrijven. Bij de middelgrote bedrijven is het aandeel van

deze vacatures tussen 2000 en 2003 toegenomen van 21 tot 32 procent, bij de grote bedrijven van 16 tot 30 procent. De ontwikkeling bij de kleine bedrijven wijkt hier duidelijk van af. Daar is het aandeel vacatures waarvoor minder dan een maand wordt gezocht tussen 2000 en 2003 iets afgenomen, van 28 naar 26 procent.

4. Aandeel vacatures met een zoekperiode van minder dan 1 maand naar bedrijfsgrootte

Bron: CBS, Structuurenquête vacatures.

6. Veranderd zoekgedrag werkgevers

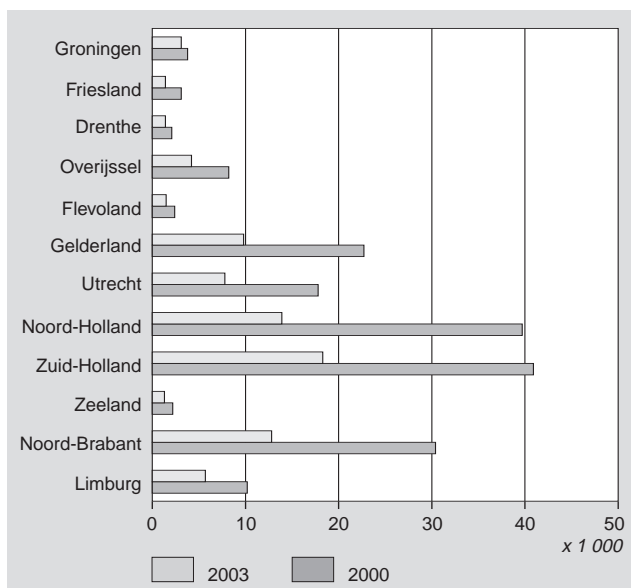
In de periode dat het aantal vacatures is gedaald, vond een verandering plaats in het zoekgedrag van werkgevers. Zo is het aandeel vacatures waarvoor een advertentie werd geplaatst afgenomen. In 2000 werd voor 101 duizend vacatures (55 procent van de vacatures) een advertentie geplaatst. Drie jaar later was dit nog maar voor 35 duizend vacatures (43 procent van de vacatures) het geval. Het veranderde zoekgedrag is ook zichtbaar in het aandeel vacatures dat bij het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) is gemeld. Eind september 2000 werden drie op de tien vacatures aan het CWI doorgegeven, eind september 2003 was dit afgenomen tot twee op de tien. Het veranderde zoekgedrag kan erop duiden dat werkgevers in tijden van een afnemend aantal vacatures en oplopend aantal werkzoekenden, makkelijker geschikte kandidaten denken te kunnen vinden.

7. Aantal vacatures sterkst gedaald in Noord-Holland

Zuid-Holland en Noord-Holland zijn de provincies met de meeste inwoners. Deze provincies bieden, uitgedrukt in aantallen banen, ook de meeste werkgelegenheid. Het is daarom niet opvallend dat in Zuid-Holland en Noord-Holland het aantal vacatures tussen 2000 en 2003 in absolute aantallen sterker is gedaald dan in andere provincies. Het sterkst was de daling in Noord-Holland.

Eind september 2003 telde deze provincie 14 duizend vacatures. Dat zijn er 26 duizend minder dan eind september 2000. Deze daling was ook relatief gezien groter dan in de

5. Aantal vacatures naar provincie

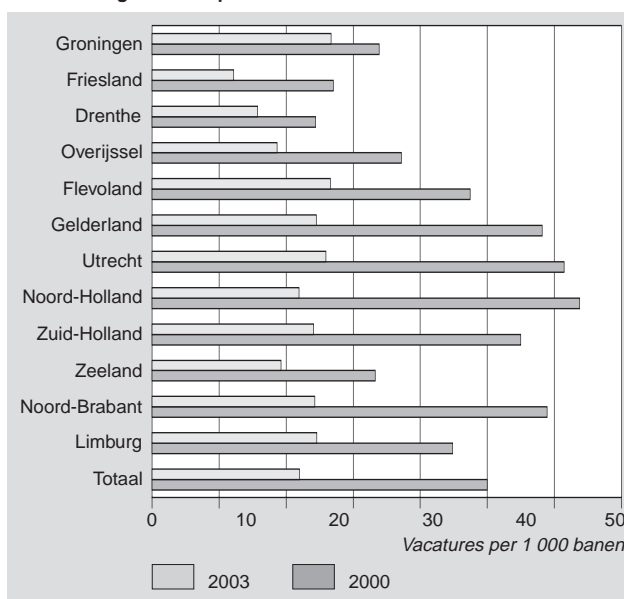
Bron: CBS, Structuurenquête vacatures.

andere provincies. Hierdoor veranderde het aandeel van het aantal vacatures in Noord-Holland ten opzicht van het totaal aantal vacatures. Eind september 2000 was 22 procent van het totaal vacatures te vinden in Noord-Holland. In de periode daarna is dit aandeel afgenomen tot 17 procent eind september 2003. In Zuid-Holland is dezelfde periode het aantal vacatures met 23 duizend verminderd. Het aandeel van deze provincie in het totaal aantal vacatures is, ondanks kleine schommelingen in 2001 en 2002, iets toegenomen. Eind september 2000 was dit aandeel 22 procent, eind september 2003 één procentpunt hoger. Opvallend is de ontwikkeling van het aantal vacatures in de provincie Groningen. In 2003 werd in deze provincie ongeveer 20 procent minder vacatures gemeten dan in 2000. Doordat deze daling geringer was dan die in de andere provincies, nam het aandeel van Groningen in het totaal aantal vacatures toe. In 2000 was 2 procent van alle vacatures in Groningen te vinden, in 2003 gold dit voor 4 procent.

8. Vacaturegraad in Friesland het laagst

De vacaturegraad is het aantal openstaande vacatures per duizend banen. Het is een maat voor de spanning op de arbeidsmarkt. Tussen eind september 2000 en eind september 2003 is de vacaturegraad meer dan gehalveerd. Hierdoor stonden eind september 2003 nog maar 11 vacatures per duizend banen open. Drie jaar eerder waren dat er nog 25. In alle provincies is de spanning afgenomen, het sterkst in Noord-Holland. Daar was er een daling met tweederde. Eind september 2000 telde deze provincie nog 32 vacatures per duizend banen. Dit was de hoogste vacaturegraad van alle provincies. Drie jaar later was dit aantal teruggelopen tot 11. Eind september 2003 was de hoogste vacaturegraad te vinden in Groningen, Flevoland en Utrecht. In al deze provincies waren er toen 13 vacatures per duizend banen. In Friesland was de vacaturegraad met 6 vacatures per duizend banen het laagst.

6. Vacaturegraad naar provincie¹⁾

¹⁾ Bij de berekening van de vacaturegraden voor de provincies is het aantal banen op 31 december gebruikt. Voor 2003 is gebruik gemaakt van het aantal banen op 31 december 2002.

Bron: CBS, Structuurenquête vacatures en Enquête werkgelegenheid en lonen.

Technische toelichting

Openstaande vacatures

Openstaande vacatures zijn arbeidsplaatsen waarvoor, binnen of buiten het bedrijf of instelling, personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk geplaatst kan worden.

Bedrijfsgrootte

Kleine bedrijven zijn bedrijven met minder dan 10 werknemers. Bedrijven met 10 tot 100 werknemers worden gerekend tot de middelgrote bedrijven. Bedrijven met 100 of meer werknemers worden grote bedrijven genoemd.

Vacature-enquête

Elk kwartaal wordt een vacature-enquête gehouden bij ongeveer 30 duizend bedrijven en instellingen. Bij dit onderzoek worden vragen gesteld over het aantal openstaande, ontstane en vervulde vacatures. Hierbij komt informatie beschikbaar over de verdeling van vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte. Elk derde kwartaal wordt de vragenlijst uitgebreid met vragen over kenmerken van opstaande vacatures. Het betreft kenmerken zoals het moeilijk vervulbaar zijn, regio, beroep en gewenst opleidingsniveau.

Noot in de tekst

¹⁾ Zie ook het artikel 'Jaren van laagconjunctuur sterk voelbaar op de arbeidsmarkt in 2003' in deze publicatie.